

Morir-se de fam davant la televisió

Els 'Marines' ocupen Mogadiscio en directe

La intervenció de les Nacions Unides a Somàlia per posar fi a la guerra entre clans que consumeix el país, recorda que l'Àfrica continua sent el continent arrasat per la sequera, la guerra i la depredació colonial.

En directe, com és obligat en aquesta fi de segle dominat per la tecnologia, els primers *marines* desembarquen a Mogadiscio el dia 9. L'operació *Restablir l'esperança* ("Restore Hope"), considerada com l'última missió del president nord-americà, George Bush, començava amb un brillant espectacle que es va poder seguir, tranquil·lament, per televisió. A partir d'ara, cada dia podrem esmorzar amb les imatges dels soldats nord-americans i francesos col·laborant en la distribució de l'ajuda internacional als somalins desnodrits.

"Per primera vegada, les Nacions Unides fan una intervenció per raons purament humanitàries", proclamà el secretari general de l'organització mundial, l'egipci Butros Ghali, poc abans que el Consell de Seguretat aprovés la resolució 794. Quan feia quasi dos anys que el dictador Mohamed Siad Barre havia fugit de Mogadiscio, les Nacions Unides decidien de passar a l'acció per posar fi a una tragèdia provocada per la guerra entre els clans que s'han apoderat de Somàlia.

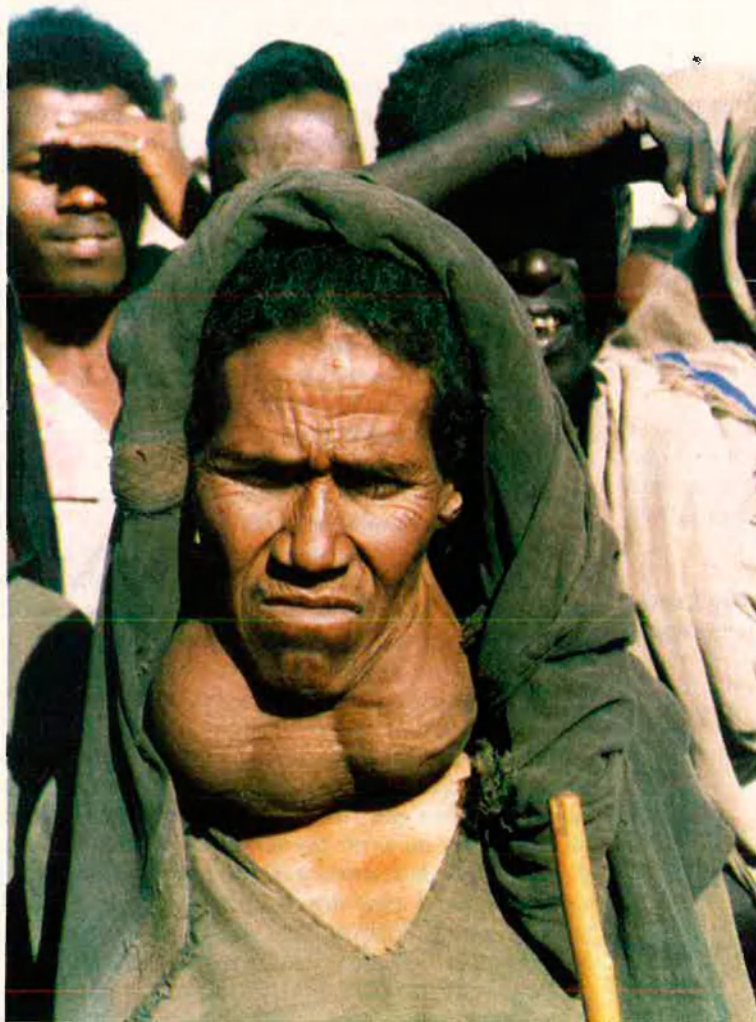
Els dos senyors de la guerra que controlen Mogadiscio, el general Mohamed Farad Aidid i el president interí de la República, l'empresari Ali Mahdi Mohamed, s'han resignat a la intervenció

multinacional, dominada pels Estats Units. "Ningú no pot controlar totalment la situació, però ells faran el que sigui possible", digué Robert Cakley, l'experimentat diplomàtic nord-americà, després de reunir-se amb Aidid i Mahdi.

Els primers 1.800 *marines* s'encarre-

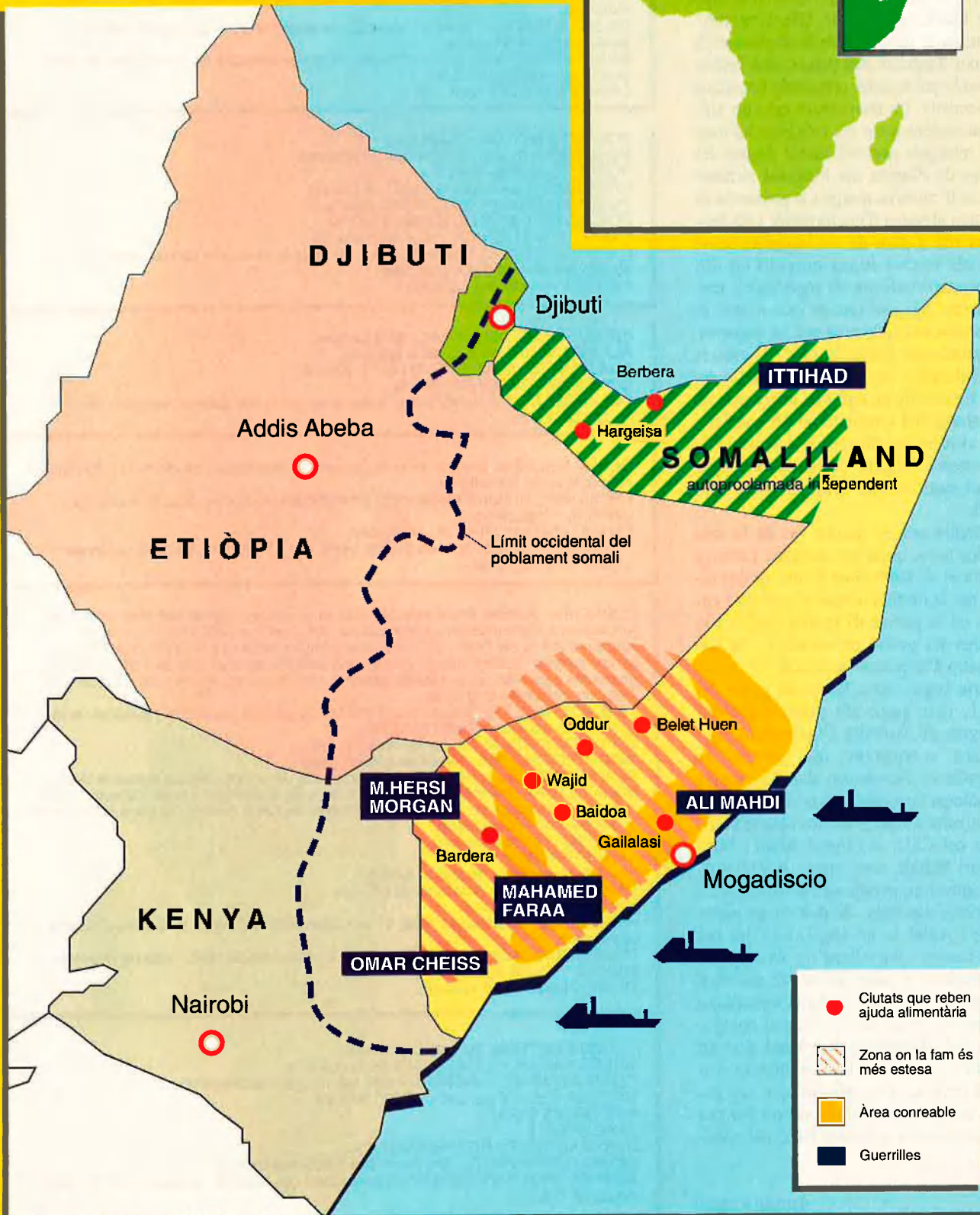
guen de preparar la infraestructura mínima per a facilitar l'arribada del gruix del contingent nord-americà (uns 25.000 soldats més), que es distribuïran pertot el país, juntament amb 1.700 francesos, procedents de la veïna Djibuti, i els efectius dels altres països que han anunciat la seva participació: Itàlia, el Canadà, Bèlgica, la Gran Bretanya, el Marroc i Jordània. Encara que els soldats "no es quedaran a Somàlia ni un dia més del necessari", en paraules de Bush, el cap d'Estat Major interarmes, Colin Powell, creu que l'operació no s'acabarà pas abans de tres mesos, amb el demòcrata Bill Clinton a la Casa Blanca.

Alguns analistes han alertat sobre el perill d'un nou Vietnam o Beirut. Les diferències, però, no admeten una comparació semblant, per dues raons. Primera, els combatents somalins semblen més preocupats per sobreviure després de fer-se d'or amb el pillatge que no per enfrontar-se a un exèrcit poderós i ben equipat. Els adolescents que serveixen Aidid, Mahdi o altres senyors de la guerra embriagats pel *gat* actuen per motius de pertinença a un clan determinat i no pas per ideologia. Segona, els nord-americans han arribat a Mogadiscio amb el suport de les Nacions Unides. No volen impedir l'avanç comunista o integrista, com al Vietnam o

La guerra a Somàlia ha portat la fam, i l'ajut internacional té problemes per arribar-hi. ARXIU

SOMÀLIA, ENTRE LA GUERRA I LA FAM

al Líban, encara que en l'operació *Restablir l'esperança* es reconeix una voluntat de demostrar de nou que l'ordre mundial passa per Washington.

"¿Somàlia és el punt de partida de l'anada dels nord-americans a Haití, Libèria i Bòsnia? I, en cas negatiu, ¿perquè?", es demana en un editorial el diari *The Washington Post*. Efectivament, contrasta la passivitat de Bush davant els drames d'aquests tres països amb l'eficàcia amb què ha estat preparada l'operació de Somàlia. La intervenció crea un difícil precedent quan els refugiats haitians són rebutjats periòdicament davant les costes de Florida, els liberians s'enfonsen en la misèria, malgrat la presència de la força africana d'interposició, i els bosnians són a punt de ser liquidats sense que els *cascos blaus* moguin un dit. L'operació confirma els auguris dels pessimistes, dels qui creuen que Àfrica és un continent condemnat per les sequeres, els problemes ètnics, la sida i l'herència de tants anys de colonialisme depredador. En un any en què s'ha progressat en la solució del conflicte de Moçambic i s'ha avançat una mica en la destrucció de l'*apartheid*, Somàlia ens ha recordat que es pot morir de fam quasi davant la televisió.

Somàlia està en guerra des de fa més de dos anys, quan es conformà l'aliança contra el dictador Siad Barre, desprestigiada per la derrota davant els etiòps i cubans en la guerra d'Ogaden (1977) i la paràlisi del govern provocada per la mala gestió d'inspiració soviètica.

Barre fugia cap a Kenya el gener del 1991, just quan els guerrillers del Congrés de Somàlia Unificada (CSU) havien traspassat les portes de Mogadiscio. No obstant això, la caiguda del sàtrapa no significà pas la pau perquè les diferències entre els dos màxims dirigents del CSU, el general Aidid i l'empresari Mahdi, eren massa importants. Les ambicions personals i la pertinença a diferents subclans –Mahdi és un habar gadir i Aidid és un abgal; tots dos del clan hawije– impediren un acord per a distribuir-se el poder deixat pel president Barre. Al nord, en l'antiga Somaliland britànica, l'ètnia isak, principal component del Moviment Nacional Somalí (MNS), declarà la independència d'aquest territori. Una secessió que cap govern no s'ha atrevit a reconèixer per por de contribuir a un esclat ètnic del continent.

Antoni Castel

LES DADES DE SOMÀLIA

ÀREA: 637.660 km².

CLIMA: desert, monsons del nord-oest (desembre a febrer), monsons frescos del sud-oest (maig a octubre); règim de pluges irregular; períodes de calor humida ("tangambili") entre els monsons.

TERRITORI: Quasi completament pla. Només alguns turons al nord.

RECURSOS NATURALS: Urani i grans reserves sense explotar de nombrosos materials.

US DE LA TERRA: 2 % terra conreada, de la qual el 15% de regadiu; 46 % pasturatges; 14% boscos.

MEDI AMBIENT: Sequeres contínues; freqüents tronades de sorra a l'est en estiu; desforestació; desertificació.

DESFORESTACIÓ: -0,6 % anual.

POBLACIÓ ANY 1990: 8.424.000

POBLACIÓ ANY 2000 (projecció): 10.406.000

POBLACIÓ URBANA: 32,5 %

CREIXEMENT DE LA POBLACIÓ: 3,1 anual

POBLACIÓ MENOR DE 15 ANYS: 46,8 %

POBLACIÓ DE MÉS DE 65 ANYS: 2,7 %

EXPECTATIVA DE VIDA: dona 46, home 43.

DIVISIÓ ÈTNICA: 85 % somalis. La majoria de la resta són bantus, amb uns 30.000 àrabs i uns 3.000 europeus.

RELIGIÓ: musulmans sunnites.

IDIOMA: Somali (oficial); àrab, italià i anglès.

ALFABETITZATS: 11,6 % de la població.

ANALFABETS DE MÉS DE 15 ANYS: 88,4 %.

DONES ANALFABETES: 93,5 %.

DESPESES EN EDUCACIÓ: 6,3 % del pressupost (en defensa es gasta el 25 % i en sanitat el 3 %).

RÈGIM: República. El nord del país (la zona ex-britànica) s'ha declarat independent amb el nom de Somaliland.

PRESIDENT: Ali Mahdi Mohammed (Abdei-Rahman Ahmed Ali a Somaliland).

CAPITAL: Mogadiscio.

DIVISIÓ ADMINISTRATIVA: 16 regions.

FORCES ARMADES: Tots els homes entre 15 i 49 anys (1.052.644) poden ser cridats al servei militar.

ECONOMIA: Somàlia és un dels països menys desenvolupats del món, amb una renda per càpita baixíssima. L'agricultura representa el sector econòmic més important (40 % del PNB i 65 % de les exportacions). Les principals exportacions són de plàtans, sucre i dacsa. La poca indústria existent es dedica a processar els productes agrícoles. El seu deute extern supera els 3 milions de dòlars i la inflació està completament disparada.

POBLACIÓ QUE TREBALLA: 2.200.000; 70 % pastors nòmades. La meitat de la població en edat de treballar no té feina.

EXPORTACIONS: 58 milions de dòlars (1988).

IMPORTACIONS: 354 milions de dòlars (1988).

INDÚSTRIES: Algunes refineries de sucre, una de petroli i alguna indústria tèxtil.

AGRICULTURA I RAMADERIA: La ramaderia és el principal sector (cabres, ovelles i bous). L'agricultura no permet el proveïment del propi mercat. Té bons recursos de pesca però no són explotats.

MONEDA: el shilling somalí.

CARRETERES: 15.215 km².

PORTS: Mogadiscio, Berbera, Kismayu.

MARINA MERCANT: 3 vaixells de càrrega.

AVIONS: 2 avions grans.

AEROPORTS: 60 pistes en total, 45 es poden usar i només 8 tenen instal·lacions permanents.

TELECOMUNICACIONS: 6.000 telèfons, 2 emissores de ràdio i una de televisió.

RÀDIO: 260.000 aparells.

TELEVISIONS: 3.000 aparells.

ACCÉS A METGES: 20% de la població.

ACCÉS A AIGUA POTABLE: 31% de la població.

CONSUMICIÓ DE CALORIES: 2.088 calories per persona i dia.

METGES: 325 (0,6 per cada 10.000 persones).

INFERMERES: 3.416.

DENTISTES: 5.

PARTS ASSISTITS PER METGES: 2%.

MORTALITAT INFANTIL: 132 morts per 1.000 naixements.

DESPESES EN SANITAT: 3 % del pressupost (en defensa es gasta el 25 % i en educació el 6,3%).